Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Quomodo honestu[m] se habeat ad vtile & delectabile? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

Visual Library

*li. 1. immediatè ante c. in quo agit de 4 virtutibus principalibus.

† q. 103. a. 1. ad 3.

ritualem decorē, appetibile redditur. Vnde & Tullius dicit in 1. de Offic. *Formam ipſam & tamquam faciem honeſti vides, quæ ſi oculis cerneretur, mirabiles amores, vt ait Plato, excitaret ſapientiæ.

Ad ſecundum dicendum, quòd ſicut ſupra dictum eſt †, gloria eſt effectus honoris. Ex hoc enim quòd aliquis honoratur vel laudatur, redditur clarus in oculis aliorum. Et ideò ſicut idem eſt honorificū & glorioſum, ita etiam idem eſt honeſtum & decorum.

Ad tertium dicendum, quòd obiectio illa procedit de pulchritudine corporali. Quamuis poſſit dici quòd etiam propter pulchritudinem ſpiritualem aliquis ſpiritualiter fornicatur, in quantum de ipſa honeſtate ſuperbit ſecundum illud Ezech. 28. Eleuatum eſt cor tuum in decore tuo; perdidiſti ſapientiam tuam in decore tuo.

ARTIC. III.

Vtrum honeſtum differat ab vtili & delectabili?

702
1. q 5 a 6

AD tertium ſic proceditur. Videtur, quòd honeſtum non differat ab vtili & delectabili. Dicitur enim honeſtum, quod propter ſe appetitur. Sed delectatio propter ſe appetitur. Ridiculum enim videtur quærere propter quid aliquis velit delectari, vt Philoſoph. *dicit in 10. Ethic. Ergo honeſtum non differt a delectabili.

li. 10. c. 2 parum a pri. 10 ſ.

lib. 2 de Inuen. in fol. 4 ante fi. lib.

¶ 2 Præterea, Diuitiæ ſub bono vtili continentur. Dicit enim *Tullius in 2. Rhetor. Eſt aliquid non propter ſuam vim & naturam, ſed propter fructum atque vtilitatem expetendum, quod pecunia eſt. Sed diuitiæ habent rationem honeſtatis. Dicitur enim Eccleſ. 11. Paupertas & honeſtas, id eſt diuitiæ, à Deo ſunt. Et 13. cap. Pondus ſuper ſe tollit qui honeſtiori, id eſt ditiori ſe communicat. Ergo honeſtum non differt ab vtili.

lib. 2. de Offic. c. 2. Amb. li. 2 c. 6. to. 2.

¶ 3 Præterea, *Tullius probat in lib. de Offic. quòd nihil poteſt eſſe vtile, quod non ſit honeſtum. Et hoc idem habetur per Ambr.* in lib. de Offic. Ergo vtile non differt ab honeſto.

SED

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

SED contra eſt, quod Auguſt. † dicit in lib 83. qq. Honeſtum dicitur, quod propter ſeipſum expetendum eſt. Vtile autem, quod ad aliquid aliud referendum eſt. *li 83 qq. q. 30 circa princ. tom. 4.*

RESPONDEO dicendum, quòd honeſtum concurrit in idem ſubiectum cum vtili & delectabili, à quibus tamen differt ratione. Dicitur enim aliquid honeſtum, ſicut dictum eſt *, in quantum habet quemdam decorem ex ordinatione rationis. *art. præc.* Hoc autem quod eſt ſecundum rationem ordinatum, eſt naturaliter conueniens homini. Vnumquodque autem naturaliter delectatur in ſuo conuenienti. Et ideò honeſtum eſt naturaliter homini delectabile: ſicut de operatione virtutis Philoſoph. probat in 1 Ethic. * *li. 1. c. 8. tom. 5.* Non tamen omne delectabile eſt honeſtum: quia poteſt etiam aliquid conueniens eſſe ſecundum ſenſum, & non ſecundum rationem. Sed hoc delectabile eſt præter hominis rationem, quæ perficit naturam ipſius. Ipſa etiam virtus, quæ ſecundum ſe honeſta eſt, refertur ad aliud, ſicut ad finem, ſcilicet ad fœlicitatem. Et ſecundum hoc idem ſubiecto eſt & honeſtum & vtile & delectabile: ſed ratione differunt. Nam honeſtum dicitur, ſecundum quod aliquid habet quamdam excellentiam dignam honore propter ſpiritualem pulchritudinem: delectabile autem, in quantum quietat appetitum: vtile autem, in quantum refertur ad aliud. In pluribus tamen eſt delectabile quàm vtile & honeſtum: quia omne vtile & honeſtum, eſt aliqualiter delectabile, ſed non conuertitur, vt dicitur in 2. Ethicor. * *li. 2. c. 3. tom. 5.*

Ad primum ergo dicendum, quòd honeſtum dicitur quod propter ſe appetitur appetitu rationali, qui tendit in id quod eſt conueniens rationi. Delectabile autem propter ſe appetitur appetitu ſenſitiuo.

Ad ſecundum dicendum, quòd diuitię vocantur nomine honeſtatis ſecundum opinionem multorum qui diuitias honorant: vel in quantum ordinantur organicè ad actus virtutum, vt dictum eſt *. *a. 1. ad 2.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ad tertium dicendum, quòd intentio Tullij & Ambroſij eſt dicere, quòd nihil poteſt eſſe ſimpliciter & verè vtile, quod repugnet honeſtati: quia oportet quòd repugnet vltimo fini hominis, quod eſt bonū ſecundum rationem. Quamuis poſſit fortè eſſe vtile ſecundum quid, reſpectu alicuius finis particularis. Non autem intendunt dicere, quòd omne vtile in ſe conſideratum pertingat ad rationem honeſti.

ARTIC. IV.

Vtrum honeſtas debeat poni pars temperantiæ?

703

Supra q. 145. et locis ibi notatis. lib. 2. de Inuen. in fol 3. ante fin. lib.

AD quartum ſic proceditur. Videtur, quòd honeſtas non debeat poni pars temperantiæ. Non enim eſt poſſibile quòd idem reſpectu eiuſdem ſit pars & totum. Sed temperantia eſt pars honeſti: vt Tullius dicit in 2. Rhet. * Ergo honeſtas non eſt pars temperantiæ.

¶ 2 Præterea, Tertio Eſdræ c. 3. dicitur, quòd vinum omnia præcordia facit honeſta. Sed vſus vini præcipuè ſuperfluus, de quo ibi loqui videtur, magis pertinet ad intemperantiam, quàm ad temperantiam. Ergo honeſtas non eſt pars temperantiæ.

*li. 1. rhet. c. 9. non multū a pri. to. 6. * lib. 1. in ſomnium Scip. in fol. 2. ante mediū lib. † Ambr. li. 1. c. 43 tom. 1. * ar. 2 huius q.*

¶ 3 Præterea, Honeſtum dicitur quod eſt honore dignum. Sed iuſti & fortes maximè honorantur, vt dicit Philoſoph. in 1. Rhet.* Ergo honeſtas non pertinet ad temperantiam, ſed magis ad iuſtitiam vel fortitudinem. Vnde & Eleazarus dixit, vt dicitur 2. Machab. 6. Fortiter pro grauiſſimis ac ſanctiſsimis legibus, honeſta morte perfungar.

SED contra eſt, quod Macrob. * honeſtatem ponit partem temperantiæ. † Ambroſ. etiam in 1. de Offic. temperantiæ ſpecialiter honeſtatem attribuit.

RESPONDEO dicendum, quòd ſicut ſupra dictum eſt *, honeſtas eſt quædam ſpiritualis pulchritudo. Pulchro autem opponitur turpe. Oppoſita autem maximè ſe inuicem manifeſtant. Et ideò ad temperantiam ſpecialiter honeſtas pertinere videtur, quæ id quod eſt homini turpiſſimum & indecentiſſimum repellit, ſcilicet brutales voluptates. Vnde & in ipſo

nomi-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN